

Előfizetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán külvé:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedelmi és városok külön árképezen részeseleg.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyit tér sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Az expozé.

Az anyag felett való hatalmas uralkodással, a nélkül, hogy kifáradt vagy másokat kifárasztott volna, majd három óra hosszáig tartó beszédben világította meg — hétfőn — Lukács László pénzügyminiszter Magyarország első milliárdos költségvetését. Feszült figyelemmel kísérte a képviselőház a magyarokat, melyek végtelen számoszlopok összekuszáló labirintusából az egész állami életet a maga messze szétágazó feladataival elővarázsolta és ha a részletek nyomozó tömegükkel természetesen nem találkoztak igazi méltánnyal, az államháztartás hatalmas vonalait önkénytelen is annál inkább bevesdtek a hallgatóság szellemébe.

Az expozé legfontosabb mozzanataik mindenekelőtt a költségvetés megzafolhatatlan szoliditását kell kiemelni, melyet még pénzügyminiszterünk józan pesszimizmusa is minden kétség felett állónak konstata. Nem túlfeszített remények, nem üres ígéretek, hanem a való élet tapasztalatai és ismeretei az alapjai költségvetésünknek. A pénzügyi politika egy vezérgondolata más, örömdetes eredményhez vezet, mely nem tévesztheti el azt a hatást, hogy külföldön is a nemzetközi pénzpiacok jóakaró elismeréssel honorálják: az 1900. évi költségvetés a magyar államháztartás megintathatatlanságát bizonyítja. Az állami élet területe a kultura feladataihoz mérten mindinkább kiterjed, az igények mind nagyobbak lesznek és hervadhatlan érdeme kinstárnokunknak, hogy a termékenyítő forrásokat fukarság és pazarlás nélkül elvezeti a kultura területéhez. Az ország erejének és a teljesítés nagyságának összhangjáról szóló tanítás mindenkor az államművészet próbaköve volt és a pénzügyi röpködő válsághirei közt, az általános pénzügyi és felemelt bankamatláb kétes helyzetében kétszeres megnyugvást nyújt, ha oly kitűnő és tapasztalt szakferfitől, mint Lukács László, halljuk határozottan hangsúlyozni gazdasági életünk egészséges alapját és fejlődés-képességét. A pénzügyminiszter nem ismeri felre a kedvezőtlen tünetek komolyságát, de reményli, hogy a munka, a szorgalom és józan takarékoság szelleme fogja ezentúl is vezetni a magyar nemzetet gazdasági ténykedésében és e ténykedés célja, egy viruló jövő, nincs nagyon messze. A magyar társadalom a kormányban hú tanácsadóra talál, aki erejével, eszközeivel tör-

hetlen hűséggel közreműködik a helyes gazdasági célok megvalósítása körül, de elhibázott dolog lenne mindent az állam tevékenységétől várni: a társadalom is kell, hogy koncentrált erővel, élénk önfentartási ösztönrel legjobb erőt szentelje a nemzeti fellendülés művének.

Másolat. 80 796. V—b. szám. M. kir. belügyminiszter. Körendelet valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságnak. A cs. és kir. közös külügyminiszter ur útján vett hivatalos értesülés szerint Romániában, a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre való tekintettel, az állam által tervbe vett építkezések és hasonló vállalkozások csak a legszükségesebbekre korlátoztatván, e téren, valamint a rossz termésre való kilitás következtében a mezőgazdaság terén is nagy mérvű munkahiány állott be. Ezen munkahiány folytán a létezőket feltő román nép részéről a bevándorolt idegen, így a magyar munkás ellen is oly nagyfokú az elégedetlenség és gyűlölet, hogy a munkaadók az általuk alkalmazott idegen munkakeresők egy részét kénytelenek voltak a munkából már is elbocsátani, más részének elbocsátását pedig kilitásba helyezni. Az ekként teljesen kenyér nélkül maradó magyarországi kivándorlók a nyomortól kergetve, tömegesen igyekeznek újabb hazánkba visszavándorolni, hogy súlyos helyzetükből meneküljenek. Minthogy nemcsak az állam, hanem az egyesek érdekében is fekszik, hogy ezen kivándorlás lehetőleg korlátoztassék, felhívom a törvényhatóságot, hogy a kivándorolni szándékozók tájékoztatása céljából a szükséges intézkedéseket tegye meg, s a hatósági közegeket utasítsa, hogy míg egyrészt az uti igazolványok kiadásánál, valamint az utlevélt ajánlatok kiállításánál a kellő óvatosságot kövessék, másrészt a szabályszerű igazolványok vagy utlevélt nélkül kivándorolni szándékozók ellen az 1896. évi 93291. sz. itteni rendeletben előirt megtorló eljárást minden egyes esetben tegyék folyamatba, illetve azokat a rendelkezésre álló törvényes eszközökkel szándékuk keresztülvitelében megátolni igyekezzenek.

Budapest, 1899. augusztus 12-én. A miniszter meghagyásából: Dr. Séllyes k., miniszteri tanácsos.

Sz. 14253—899. Alsófehér vármegye Alispánjától. Valamennyi járás tkt. főszolgabírájának,

mindenképp város tkt. polgármesterének és rendőrkapitányának. Midőn a fenti rendeletet tudás és megfelelő alkalmazkodás vegett közlöm, egyben részéről is felhívom, hogy a Romániába kivándorolni szándékozók előtt az ottan reájuk várakozó sanyaru helyzetet jelezze, s ekként a netaláni kivándorlást lehetőleg megakadályozni igyekezzenek.

Nagy-Enyed, 1899. szeptember 29-én. Csató János kir. tanácsos, alispán.

100757. számhoz. B. M. eln. Másolat. 74234/99. szám. Hirdetmény. A cs. és kir. közös központi pénztár által kiadott és 1888. évi július 1-ről keltezett osztrák értékű egyforintos államjegyek beváltási határideje az 1894. évi július 24-én 55863. sz. a. kelt és a „Budapesti Közlöny“ 1894. évi július 24-én megjelent 167. számában közzétett rendelet értelmében folyó 1899. évi december 31-én lejár.

Ezek az o. é. egyforintos államjegyek már csak 1899. évi december hó 31-ig fogadtatnak el a váltópénztári teendővel megbízott állami pénztárnál és a cs. és kir. közös központi pénztárnál más törvényes fizetési eszközökre leendő átváltás vegett.

Ez a körülmény azzal a figyelmeztetéssel hozatik tudomására, hogy 1899. évi december 31-ike után ezek az o. é. egyforintos államjegyek már nem váltatnak be és ennek a határidőnek elteltével az államnak ez államjegyek beváltásra vonatkozó kötelezettsége megszűnik.

Budapest, 1899. szeptember 12-én. A hivatalos másolat hitelűl: Budapest, 1899. évi szeptember 13-án. Cristeán János s. k.

A közigazgatási bizottság üléséből.

Közigazgatási bizottságunk október 11-én tartotta rendes havi ülését Zeyk Dániel főispán elnöklétével. A bizottság választott tagjai közül részt vettek az ülésen Miksa Elek, gr. Bethlen Sándor, Mohai Sándor, Zeyk Kálmán Batta Bertalan, Török Bertalan. Az ülés lefolyásáról közöljük a következőket:

Reinbold Olivér pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt szeptember havában egyenes adóban: 93.257 frt 92 kr, hátralék: 984.804 frt 78¹/₂ kr; hadmentességi díjban: 1131 frt 83 kr, hátralék:

TÁRCZA.

1849. október 6.

Emlébeszéd.

A Bethlen-kollégium által rendezett emlékünnepen tartotta Bodrogi János tanár.

(Vége.)

A várból ágyukat szegeztek Arad városára.

Eros őrzérek járnak alá s fel az utcákön. Mit akarnak odabenn a várbán? Éjjel két óraker megnyilik a minoriták kolostorának ajtaja. Négy szerzetes lép ki rajta s egyik sem titkolja könyeit . . . Miért mennek azok a várba? Csak az imént mult el a kísértetek órája és az Úr szelleme sokat kísértetbe vitt. Vajjon megszabadítja-e őket a gonosztól?

Ezen éjszakán sokan nem aludtak Aradon. Valami balsejtelem fogta el a sziveket s aki nem szokta mások, az is elshajította a „Miatyánk“-nak ezt a sorát: „De szabadíts meg a gonosztól!“ Isten jószágánál azonban erősebb az emberek gyűlölete . . . Levágtak már 13 vesszót s amikor azokat eltörök, maga az ember mondja, hogy „Istennél a kegyelem“!

Okt. 6-án szombat volt, ködös felhős reggel, egész 9 óráig egyetlen napsugár sem törte át a fellegetek . . . Félhat óraker a főporkoláb két segéde kíséretében Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Dessewffy Arisztid és Schweidel József tábornokokat kivezette szobáikból. Egy kirendelt zászlóalj rögtön ketté vált s a négy hős közepén foglalt helyet; mindenik mellett egy-egy gyóntató pap. A menet a vár északkeleti részén levő sánczba bekaparodva, megállapodott. A hősöket kísérő 8—8 ka-

tona vezényszóra elvált az elitéltektől s a foglyokkal szemben egyenes vonalban sorakozott zászlóaljhoz csatlakozott.

Hangzott a parancsszó, a lelkészek visszavonultak s a 4 tábornokot mintegy 15 lépés távolságra állították a zászlóaljtól, öt-öt lépésnyire egymástól; felső öltönyüket s mellényüket levetették, fehér zsebkendőkkal kötötték be zemeiket s mind tédre ereszkedtek. Kiválik a sorból 12 katona s 3—3 megáll, mindenik tábornok előtt négy lépésnyi távolságban, a parancsnok kardjával jelt ad, a 12 fegyver egyszerre durran s a haza három hős fia e pillanatban élettelenül arczra borul . . .

Kiss Ernő még mozdulatlanul térdel!

Rémítő látvány, a golyó csak vállát furta keresztül. A legnagyobb sietséggel odarohan három közlegény s közvetlenül elébe állva rásúti fegyverét . . .

Épen reggel 6 óra volt, midőn a zászlóalj két őrt a négy hullá mellett hátrahagyva, azon az úton, amelyen jött visszaindult, hogy a hátralevő kilencz áldozatot is elkísérje utolsó útjára. A vezénylő tiszt rendelkezése elővezették őket. Lábaikon és egyik kezükön most is bilincs volt! Az autodafé elindult. Negyed órai út után a kapun kimenve az Uj-Aradnak vezető hid felé haladtak. Itt balra kanyarodva azonnal mindnyájan észrevették a vár déli oldalán fekvő téren a számukra kijelölt oszlopokat, vagis inkább durván faragott nyolcz lábnyi magas facölöpöket.

A 9 oszlop 3—3 lépésnyi távolságra volt egymástól felállítva . . . Épen félhat volt, midőn a halálos ítélet felolvasták.

Kevéssel azután egymásután húzták bitóra a magyar szabadságharc 9 legkitűnőbb katonáját, 9 babérkoszoruzott hősét.

Pölsenberg Ernő volt az első áldozat, kit Damjanich megcsókolt s „Isten áldjon meg barátom“ üdvözléssel bocsátott a bitófához. Utána a megdicsőülés sorrendje ez volt: Török Ignác, Lahner György, Knézich Károly, Nagy Sándor József, gróf Leiningen Károly, Aulich Lajos, Damjanich János, ki távozása előtt a lelkészekhez fordulva ezt mondta: „Azt gondoltam már, hogy én leszek az utolsó, ki a csatában mindig első voltam.“ A vesztőhely előtti zsámolyra fellépve, elkiláltotta: „Éljen a haza!“ s pár perc múlva a leghősiesebb magyar szív is megszűnt dobogni. Utolsó volt gróf Vécsey Károly s ezzel a rémdráma a 13 vértanu legyilkolásával a mai napra véget ért.

Néhány ór hátrahagyásával a katonaság visszatért a várba s az oszlopok alatt 2—2 ujaradi paraszt gödröt kezdett ásni. Már 8 óra után a nép nagy tömegekben zarándokolt a vesztőhelyre s mindenki sirt és imádkozott.

Damjanichné, Lahnerné, Vécseyné és Lázárné Aradon várták elfogott férjeik sorsának eldőlét. El lehet képzelni, hogy milyen hatással lehetett reájuk a legborzasztóbb valóság!

Még Damjanichné is — kiben pedig a Zrinyi Ilona hős lelke lakott s aki talán épen most ismét a bitófák helyén siratja imádot férjét — rendkívüli lelki ereje daczára megtörtén roskadt össze.

A 13 dicső hős közül, fájdalom, hét ismeretlen siban porladozik az aradi vár sánczában, hatot közülök

80.097 frt 86 kr; ital- és fogyasztási adóból: 6698 frt 61 kr, hátralék: 12332 frt 32 kr; illetéktartozásban: 6339 frt 30 kr, hátralék: 307.648 frt 99 kr; illetékegyenértékben: 1118 frt 68 kr, hátralék: 29.963 frt 84 kr. A folyó évre az összes adónemek kivetése befejeztetett, a kivetési lajstromok közszemlére kitették s a kivetett adónemek a községi főkönyvekbe előirattak.

Gáspár János főjegyző előterjeszti, hogy az új erdőrendezési törvény folytán ugy megszorodtak az erdőrendezési bizottság teendői, miszerint az iródi és levéltári teendők elvégzésére egy külön egyént kell beállítani, mivégből a megyei közgyűléshez előterjesztés lesz teendő.

Báró Bánffy Kazimir aljegyző javaslatára több kiveteles nősülési engedély megadása iránt tétetik felterjesztés, továbbá Fülöp Gábor körjegyző ellen emelt alaptalan panaszos ügyben beadott felebbezések visszautasítottak.

Dr. Lengyel György aljegyző mezőrendőri kihágások ügyeket adott elő.

Tóth Miklós árvaszéki elnök jelentése szerint az árvaügyek rendszeresen kezeltetnek.

Albert Iván kir. épít. hiv. főnök jelentése szerint szeptember havában az államutak jó karban voltak, ugyintén a törvényhatósági utak is. Mihályfalvánál a Küküllőn tervezett hid teljesen ki van építve, most a partrendezési és erősítési munkálatok s az utastelöltés van folyamatban. Utadoban 7779 frt 50 kr folyt be. Miksa Elek az asszonynépi, Batta Bertalan az alvinczi vasuti állomáshoz vezető hidak kijávitását javasolván, az intézkedés elrendeltetett.

Dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő jelenti, miszerint az alsófehérvármegyei tanító-testület szept. 9. és 10-én Abrudbányán, az erdélyrészi gör. kath. tanítók szept. 22. és 23-án Balázsfalván tartották rendes gyűlésüket, melyeken személyesen részt vett. Több általmi iskolába oly sokan jelentkeztek, hogy a tanítói személyzet szaporítására tett előterjesztést. A miniszter az oláhszilvási, vajusdi, m.-béli 50—50 frt, a vizaknai r. kath. tanítónak 98 frtot, a kutyfalvi ev. ref. tanítónak 167 frtot, a vizaknai gör. kath. tanítónak 100 frtot, a m.-béli gör. kath. tanítónak 16 frt 66 krt adott fizetéskiegészítéssel, a m.-szentkirályi ev. ref. tanítónak 50 frt korpótlékot és 240 frt segélyt, a n.-enyedi r. kath. tanítónak és a kutyfalvi ev. ref. tanítónak 50—50 frt korpótlékot engedélyezett.

Dr. Bodólla Gábor kir. ügyész jelentése szerint a gyulafehérvári törvényszéki fogházban szept. hó végén 149 rab volt. A kir. járásbíróknál általában kevés rab maradt. Az egészségi állapot általában jó volt.

Dr. Magyar Károly vármegyei főorvos jelentése szerint szeptember havában az egészségügyi állapot kedvező volt. Légző és emésztőszervi bántalmak voltak gyakoribb betegségek kedvező lefolyással. Roncsoló toroklob 4 községben 6 esettel (2 halálos), vörheny 2 községben 8 esettel (3 meghalt), hagymáz 3 köz-

ségben 3 esettel, vérhas 3 községben 3 esettel, gyermekági láz 1 halálos esettel, trachoma 40 esettel fordult elő. Meghaltak N.-Enyeden 12, Gyulafehérvárt 13, Abrudbányán 3, Vizaknán 13, Maros-Ujvárt 8, Balázsfalván 3, Alvinczen 3. A megyei kórházban 88 beteg ápoltatott; gyógyult 43, meghalt 3. Elrendeltetett, hogy a bábák a szükséges kellekek beszerzésére és jó karban tartására utasítottassanak.

Marczell Elemér Gyulafehérvár várbeli gyógyszerész gyógyszerterának a várból kihelyezhetését, illetőleg gyógyszerterá részére nagyobb forgalmi kör megállapítását kérvén a közigazgatási bizottság, a városi hatóság jelentése alapján, tekintve, hogy a forgalmi kört 100 évet meghaladó idő óta a vár sáncz által körülvevő területe képezte, ezen állapotot fentartani határozta.

Alsófehér vármegye monográfiája.

Megjelent Alsófehér vármegye monografiájának I. kötetéből a második rész, mely a megye magyar, szász és román ajku lakosságának néprajzi ismertetését foglalja magában.

A vaskos kötetet kitevő néprajzi részt részletesen ohajtjuk ismertetni. A magyar ajku vármegyei lakosságot Lázár István Betlen-kollégiumi tanár írta le a következő fejezetekben:

Az Alsófehér vármegyei magyar lakosság száma és elemei. 1. §. Alsófehér vármegye magyar népe antropológiai tekintetben. 2. §. Ház és felszerelése. 3. §. Ruházat. 4. §. Táplálkozás. 5. §. Népies foglalkozások. 6. §. Népszokások a társas életben. 7. §. Népszokások az emberi élet korszakai szerint. 8. §. Vallás és néphit. 9. §. Népvilág. Hangtan és alaktan. Mondattan. Tájékozók és idegen szók. Személynevek. Helynevek. Elbeszélő népköltészet. Népdalok. Zárszó.

Szerző e lap munkatársa lévén, nehogy elfogultság vezesse tollukat, az ismertetés és bírálat szerepét egészen átadjuk azon első sorban illetékes szak tudósoknak, kik e tanulmányról, mikor három évvel ezelőtt külön füzet alakjában megjelent, nyilatkoztak.

Az „Etnographiában“, (VII. 6.) a magyar néprajzi társaság és N. Múzeum értesítőjében, Munkácsi Bernát szerkesztő, akadémikus közöl részletes ismertetést, melyet a következő szavai előznek meg: „Szerzőnek neve nem ismeretlen néprajzi irodalmunkban. E folyóirat tavalyi évfolyama között tőle ismertetést a nyil-huzással történő földosztásnak Nagy-Enyed vidékén fennmaradt érdekes szokásáról, továbbá az alsófehérvármegyei juh tenyésztéséről. Jelen műve ugyane vidéknek összefoglaló néprajzi leírását nyújtja rendkívül bő anyaggal és mintaszerűen szabatos előadásban.“

A „Nyelvtudományi Közlemények“-ben (XXVII. 1.) Balassa József akadémikus közöl nyelvészeti szempontból e munkáról ismertetést. Ezt a következő szavakkal fejezi be: „Lázár dolgozatában megvan a teljes anyag, hogy belőle a nyelvjárás részletes leírását nyerhessük, s köszönetet kell mondanunk a szerzőnek fáradságos

munkájáért, s Alsófehér vármegye közönségének az áldozatkészségért, melylyel e jeles munka megjelenését lehetővé tette.“

A „Pester Lloyd“ 1896. október 31. sz. következőleg méltatja: „Diese Monographie zeichnet sich vor ähnlichen Arbeiten durch die anziehende Form aus, in der das reiche Material verwerthet worden ist. Die Freunde der eingehenden Heimatskunde werden in den einzelnen Kapiteln über die charakteristischen Sitten, Gebräuche, über häusliches Leben und Beschäftigungsarten jener Bewohnerschaft manche recht wissenschaftliche Aufklärung finden. Ein besonderer Abschnitt ist dem Dialekt und der Volkspoesie gewidmet. Auf diesem Gebiete lässt sich allerdings noch mancher kostbare Schatz heben. Einzelnes aus den hier mitgetheilten Probestücken der lyrischen Dichtung wird gewiss Beachtung und sodann den Weg in die Anthologie finden, für welche die Aufnahme einiger der jetzt veröffentlichten Lieder aus dem Volksmunde eine schätzbare Bereicherung bilden würde. Man kann nur wünschen, dass das Gebiet der Heimatskunde, deren Material zuweilen ungesichtet und formlos publiziert wird, recht oft eine so formgewandte Darstellung, wie in der Arbeit Stephan Lázár's finden möge, dessen nach jeder Richtung hin vortreffliche Arbeit auch für einen weiteren Kreis von Interesse sein dürfte.“

A „Pesti Hirlap“ 1896. decz. 25. sz. a munka tartalmát ismertetvén, így fejezi be jellemzését: „Az adatok tudományos alapossággal vannak összegyűjtve és feldolgozva. Stílusa élénk és közvetlen. Különösen érdekessé teszi az ismertetést az, hogy — mint a végeredmények mutatják — Alsófehér vármegye magyar népe kettős hatásnak volt és van allandóan kitéve: az oláh és székely szomszédság hatásának.“

A „Polgári Iskola“ Közlöny“-ben dr. Herrmann Antal közli a következő ismertetést:

„A millennium alkalmára készült megyei monografiák közt az erdélyi Alsófehér vármegye volt leginkább tekintettel a feltétlenül legfontosabb tárgyra, a vármegye népére, mint a jubiláris nemzet alkotó részére. Egy derék nagyenyedi tanár szerkesztette ezt a szakaszt epoly buzgósággal, mint szakértelemmel, a magyar tanítónak becsületet szerezen alapvető munkájával. Az erdélyi megye mintegy 30 000-nyi magyarságát behatóan és kimerítően tárgyalja a modern neptan minden szempontjából. A magyarság számáról és elemeiről számtaladván, nagybecsű adalékokkal, pontos méréseket összefoglaló táblákkal járul a magyar népnek eddig nagyon elhanyagolt embertani ismeretéhez. A tárgyi néprajzot két fejezetben avatottan tárgyalja; a házat és felszerelést egyszerű, de szemléltető ábrákon, a ruházatot művészi kivitelű képes táblákkal illusztrálja. Az életmódra még a táplálkozás és a népies foglalkozások fejezetei tartoznak; a nép szokásait és hiedelmeit három tartalmas fejezet adja elő. A néprajzról szóló gazdag szakasz a munka nagyobb felét teszi, és a magyar nyelvészre nézve igen becses hiteles anyagot nyújt. Gondosan és értelmesen tárgyalja ama vidék tájnyel-

a hitvesi hűség és a rokoni szeretet megváltott a bakó kezéből s méltó nyugóhelyre helyezte el . . .

„Mig áll Világos s Arad gyászterét
Magyar szó hív zenéje tölti be,
Áldott lesz, áldott itt és szerteszét,
Áldott a tizenhármak szent neve!“

Mig az aradi események hatása alatt gyászba borult Arad és vidéke s kétségbeesett fájdalommal zokog minden magyar, akinek csak tudmása volt az esetről, addig Budapesten, az Újépületben szintén borzasztó dolog történt: föbe lötték gróf Batthyány Lajost, Magyarország első felelős miniszterelnökét. A derék férfi halála annál megrendítőbb, mert általános ismeretes volt dinasztikus hajlamairól s épen felségsértéssel vádolták. A gyászos napon, reggel 7 órakor kötéllel akarták őt is kivégezni, a nagy ember azonban, hogy e leggyalázatosabb halál elől meneküljön, öngyilkos akart lenni. Egy kis törrel — melyet a megelőző napon gróf Károlyi Györgynétől kapott — fölhasította nyakát, szívetáját és a balkarját, de még sem tudott véget vetni életének; a nagy vérzés csaknem aléltá tette, de még élt. Az orvosi vizsgálat megejtése után a halálos ítélet nemét megváltoztatják s mivel a nyakon levő seb miatt felakasztani nem lehet, főbelövésre ítélik. Izgató szerekkel látják el a vérzés miatt rendkívül elgyengült nagy embert, nehogy véletlenül megszakadjon élete fonala s így kimeneküljön a hóhér kezei közül. D. u. 5—6 óra között történt a kivégzés. Mind a három golyó talál s Magyarország legönzettelebb fia is az aradi megdicsőültek között van. Borzasztó tragédia. Felsőszécsény miatt került a bakó kezébe az, aki utolsó pillanatig királyát úgy szerette, mint házját.

* * *

Ma 50 esztendeje történtek e végtelenül szomorú események. De mi egy felszáz esztendő egy nemzet életében? Annyi sincs, mint egy ember életében egyetlen egy nap. És hogyha csak a tegnapi vesztettük el azt, akit igazán szeretünk, hogyne volna nagy a mi fájdalmunk ma és még Isten tudja mennyi ideig, sok, nagyon sok időn keresztül! . . .

A száraz bitófák azóta gyökeret vertek és kiszöktek, sirjuk az önzetlen hazaszeretnek lett örökké égő oltára, hová elzarándokol minden évben a magyar, hogy ott letegyje a hála és elismerés koszorúját.

Oh bár csak ne folytatta volna ezután is undok munkáját a bakó! Oh bár ne verte volna fel a fájdalom és a gyász csendjét a folyton ismétlődő honfoglalás puskaropogás! Oh bár ne veszték volna még el annyian a sötét börtön fenekén!

Nem tizenhármak, ki tudja hány martírt gyászolunk ma! . . . E napot tévé a nemzet, e napot szentelék a honfábat azok gyászünnepevé, kik a 13 hős által vert ösvényen nyerték el a vértanuk myrtusát! Ők halálukkal megváltották a haza életét: adjunk hát mi is nekik örök életet a megemlékezésben!

* * *

Nemes ifjuság! Az az egyszerű gránit-oszlop, mely a 9 akasztófa helyén emelkedik s mely úgy ragyog a rásütő napsugárban, az a gránit-oszlop „oltár atyáid által Istennek építve“, s emlékeztető, hogy Leonidas csak egy Spártáért, Regulus csak egy Rómáért, ők pedig csak egy Magyarorszáért halhattak meg! Az az éreztető szobor, amely Arad piacán van s amelynek egyik mellékalakja a „harczkészséget“ jelképezi, örök időkn keresztül fogja hirdetni a vértanuk dicsőségét! A Batthyány-mausoleum pedig az ország szívében nemzeti életünk egészséges vérkeringését fogja szabályozni időnkön keresztül!

Hungária! Az aradi vértanuk szobrának dicső alakja Te! Meghallottuk a „velőkgig ható szót“, mely néma ajkaidról felénk zeng, meghallottuk s ime e felszázados nemzeti gyászünnepen fogadjuk, hogy hazánkat mindig oly igazán fogjuk szeretni, mint azok szerették, akiknek emlékére Te már ráhelyezted a dicsőség bábékoszorúját s akiknek halhatatlan dicsőségét zengi ma minden magyar ajk Kárpátoktól az Adriáig!

Fölkeressük dicső harczosok sirjaitokat, mert azok Golgotái, Mekkáik nemzetünknek. Virágokat hozunk onnan magunkkal s elvisszük a hazának minden szegletébe, hogy legyenek hirdetői a magyar hazaszeretnek.

Buzgó ohajtásunk, imádságunk, hogy a közel jövőben teljesüljenek be mindazok az eszmék, amelyekért Ti vértanui halált szenvedtetek: legyen minden ízében magyar, dicső, boldog és nagy, szabad és független ez az ország, ez a nemzet!

És amikor majd mindazok, amiket ti ohajtottatok, s amelyekért véreketek ontottatok, teljesülni fognak: akkor lesz csak igazán teljes nevetek megdicsőülése, akkor lesz csak teljes a föltámadás. Szellemeitek a bitófák helyét csókokkal fogják elhalmozni, amelynek „minden porszeme olyan nagyon termékeny volt hon-szeretben!“

Addig is, mig e jobb kor elkövetkezik, dicső szellemetek irtsa ki szívetekből a közönyösséget, amelylyel netalán hazánk iránt viseltetünk, irtsa ki az igaz hazafiságot kizáró világpolgári, kozmopolita gondolkodást, hogy minden magyar szívében csak az alkut nem ismerő, önzetlen hazaszeretet éljen, mert

„A nagy világon e kívül
Nincsen számunkra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élünk, halunk kell!“

vének nyelvtanát és szókincsét; aztán 50 lapon az elbeszélő költészetet, oly gazdag mesegyűjteményt, melynek gyűjteményeinkben alig van tartalomra értékesebb és alakra hibet. Végre hasonló gazdagságu népdalgyűjteményt dallam-mutatóval... Lázár munkálata valóban mintául szolgálhat más vidékeink népének ily nemű tárgyalásához... A nemzeti kultúra elismeréssel tartozik a derék tanár-szerzőnek ez értékes munkájáért, melylyel a maga részéről példásan hozzájárult ahhoz, hogy ez a nemzet ismerje meg önmagát, ami egy új ezerev egyik legelső garanciája."

Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn cz. folyóiratban (V. Band 5-10. Heft.) Herrmann Antal dr. ismerteti részletesen. Az ismertetést következő szavakkal vezeti be: „Eine recht tüchtige Arbeit des Professors an der alterberühmten ref. Hochschule in Nagy-Enyed, früher in Karlsburg, wo einst Martin Opitz lehrte und in den Walachen die Nachkommer der Römer entdeckte. Das siebenbürger Comitát Alsó-Fehér hat, wie manches andere aus Veranlassung des Millenniums seine Monographie verfassen lassen, und in Professor Lázár einen so tüchtigen Redacteur des ethnographischen Teiles gefunden, wie kaum ein anderes Comitát. Solche systematische, der modernen wissenschaftlichen Methode entsprechende Bearbeitungen eines Volkselementes einer Gegend sind in der ungarischen Litteratur ausser dr. Johann Jankó's ähnlichen Werken, die dem vorliegenden auch zum Vorbild gedient haben mochten, kaum zu finden. Lázár gibt hier die ethnographische Monographie von ungefähr die Hälfte der 30.000 Magyaren des nahe an 200.000 Einwohner zählenden Comitats Alsó-Fehér, während die Volkskunde der überwiegenden Rumänen und der wenigen Sachsen unter Lázár's Leitung von andern Sachverständigen dargestellt wurde.“

Ismertetések közöltek még: „Vasárnapi Ujság“, „Erdély“ cz. folyóiratokban.

Herrmann Antal az E. K. E. folyóiratának „Erdély népei“ című mellékletében kifejtve e lapnak és Erdély ethnografiájához való anyag-gyűjtésnek munkaprogramját, a munkavezetők számára Lázár I. könyvét vezérkönyvül ajánlja. A néprajzról tartott első egyetemi magántanári előadásában pedig így nyilatkozik róla: „Az erdélyi magyarságnak már is vannak derek, jeles néprajzi egyediratai, melyekhez az anyaországban semmi e nemű munka nem hasonlítható. Érttem Jankó Jánostól Kalotaszeg meg Torda-Toroczkó és Lázár Istvántól Alsó-Fehér magyar népének leírását.“ (Erdély VII. 1-3.)

Ide vehetjük Herman Ottó, az európai hírű természettudós és etnografus beküldött nyilatkozatát, mely szerint „derek, kiváló és valóban tartalmas munka“.

Ezen bírálatokhoz nekünk semmit sem kell toldadunk; az ország első szakfőírniainak ítéletét örömmel regisztráljuk.

Vegyes hírek.

— **Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.**

— **Kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter az örményszekesi anyakönyvi kerületbe Tóbiás Sándor körjegyzőt, a remetei anyakönyvi kerületbe Paul István körjegyzőt anyakönyvvezetőknek, a kisenyedi anyakönyvi kerületbe Ratonyi Elek községi esküdtet anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és Tóbiás Sándor s Paul István anyakönyvvezetőket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Közgyűlés.** A gyümölcsészeti egyesület e hó 15-én d. e. 11 órákor dr. Magyar Károly elnöklésével a városháza nagytermében közgyűlést tart.

— **Eljegyzés.** Étfalvi Imre h. Vilmos honvédfőhadnagy, néhai étfalvi Imre h. Ferencz alsófehérvármegyei alispán fia, a napokban tartotta eljegyzését Nagy-Enyeden dr. Nagy Albert I. osztályú főorvos és a Ferencz-József-rend lovagja szép és kedves leányával, Gizellával.

— **A vármegye-ház újjáépítése** javában folyik. A lebontott árvaszék helyén az alapozási munkálatok nagy részben már befejeztettek, sőt a keleti oldalon a falak is már emeletnyi magasságra kiemeltettek. Az új közgyűlési terem, mely e helyre jó, ha az időjárás kedvez, még az idén tető alá kerül.

— **Választmányi ülés.** A nagyenyedi „Szegény tanulókat segélyező egyesület“ folyó hó 11-én a polgári leányiskola egyik termében választmányi gyűlést tartott. A szép számmal megjelent tagok a lelkes elnöknő vezetése mellett több fontos tárgy fölött határozatok. A gyűlés örömmel vette tudomásul

Kövér János pénztárnoknak a szept. 3-án tartott mulatságról szóló jelentését, mely szerint a tiszta jövedelem 283 frt 16 kr volt. Dicséretre méltó buzgalmat fejt ki az egyesület, mikor nem tekint gondra, fáradságra, csak a magasatos ügyet szolgálja. Kétfelé szerez örömet. A mulatságokon vig társaság a zene hangja mellett felel a mindennapi élet apró kellemetlenségeit; utána pedig a sorstól kevésbé kegyelteknek okoz könnyebbséget, örömet. Most is egy új terv kivitelén fáradozik az egyesület. Általános ismeretterjesztő előadásokat, felolvasásokat akar rendezni. Azt hisszük, a város csak nyer, ha a műveltség fejlesztésének a nagy városokban már elterjedt ezen új nemével itt is mint kezdeményező lép föl. Csekély 20 kr belépti díjért kellemes társaság jön össze, hogy a téli esték egyikét óráját hasznosan és mulatságosan töltsék el. Koronázza siker törekvésüket. Hogy a karácsonyi ajándékokat, meglepetéseket hol szerezzék be, arról egy decz. hóban rendezendő bazar felállításával fog az egyesület gondoskodni. Valogathatunk majd itt a szebbnél szebb tárgyakban. A szegény tanulóknak pedig, tekintve vége, hogy olykor a tél korán beáll, az előbbi eszmentőktől eltérően, előbb kívánja ajándékait kiosztani, mire nézve a szükséges előleges intézkedéseket meg is tette.

— **Fecskék októberben.** Szabó Gyula munkatársunk a következőket írja lapunknak: (A maroscsucsi ornithologiai észlelde tudósítása.) Folyó hó 8-án délelőtt 11 órákor mintegy 20-25 darab fecske (Hirundo rustica) repdesett Maros-Csucs község felett; úgy látszik, itt rekedtek. A nagy tömeg szeptember 21-én vonult át. Ezen természetellenességnek az okát az enyhe időjárásban szoktak keresni, de nem úgy van. Észleléseim nyomán abban a nézetben vagyok, hogy kíméletlen kezek elrontották az ártatlan madarak fészkeit és az új otthon-alapítással megkésett a generáció. És ezen megkésett nemzedék nem érezte magát elég erősnek a nagy utra. A fecskék igen ártatlan és hasznos madarak, csak Abend bácsi haragszik rájuk, mert igen sok mehet pusztítanak. Édes Istenem! hát lehet-e azon csodálkozni, ha szegényke az ő fecskéjével nem éri fel azt, hogy az Úr Isten annyi ezerfele bogara közt van egy-egy hasznos is. Hiszen a teremtés remeke — az ember — sem tudja mindenik. Én a fecskét a tömémentelen légy, szunyog stb. pusztításáért mégis csak inkább hasznos madárnak tartom. Azért minden jó lelket arra kérek, vegye védelmébe ez ártatlan madárkák fészkeit, hogy az elrongálással ne legyenek kitéve a késedelemnek s ezzel a megsemmisülésnek. Maros-Csucs, 1899. okt. 8. Szabó Gyula, elkésett ornithologus.

— **Az osztályorszájáték** a banküzletről régóta meggyökerezett egész sor elfogultságot szüntetett meg. Hiszen a nagy közönségnek igazában csak most volt rá alkalma, hogy az üzletnek ezzel a nemével is megismerkedjen és meggyőződjön róla, hogy a bankár is, akit az osztályorszájáték különben föléjárásúnak nevez, a legszigorubb lelkiismeretességgel viszi az üzleteit. Az ismeretessé lett nagy föléjárások közt Lukács Vilmos (V. Föld-utca 10.) csakhamar a legnépszerűbb lett. Abszolút megbízhatósága és üzleti előzékenységé a régi jeles sorsolási szakembert a közönséggel is megkedveltették, úgy, hogy az ő föléjárású üzletéből való osztályorszájátékok bizonyos nimbusuk van. Lukács Vilmos-féle osztályorszájátékokat keresnek azok, akik az osztályorszájátékokat nyerő valószínűségét fokozni akarják. Most is nagy lesz a kelendőségük, hogy piacra kerülnek a V. osztályorszájáték első osztályának sorsjegyei. Az új sorsjáték nagyérdemű játéktérrel ezuttal is ötvenézer nyereleményt biztosít a sorsjegyek tulajdonosainak, s e nyerelemények között egész sor olyan van, amely a szó szoros értelmében vagyonos emberré teszi a megnyerőjét.

— **Egy próba elegendő,** hogy meggyőződjünk arról, minő veszedelmes ellenségévé válhatik idegeinknek és szívünk működésünknek a bakbávé. A legjelentékenyebb fiziológusok és hygienikusok vizsgálatai bebizonyították, hogy a kávéméreg sajátos hatása, nevezetesen akkor, ha rendszeres kis adagokban vitetik a szervezetbe, abban áll, hogy az idegrendszer és szív működés biztos bémulását idézi elő. Pedig az élet és az egészség nagy veszedelmét könnyen megelőzhetjük. Keverjük a bakbávét eleintén egyharmad Kathreiner-féle Knéip-malátakávéval, később vegyünk felényi bakbávét és felényi Kathreiner-malátakávét, és a kávéital ezen pótlék által nemcsak izléteesebb, enyhébb és kedvesebb lesz, minthogy Kathreiner-malátakávéja még a bakbávé illatával is bír, hanem ez által a bakbávéval az egészségre ártalmas sajátosságait is majdnem teljesen eltávolítjuk. A próba azután csakhamar megtörténik. Aki, hacsak rövid ideig is, a Kathreiner-kávéval kevert bakbávét itta, a bakbávét más módon elkészítve egyáltalán nem kívánja többé. A kávéméregtel elszokott szervezet ezentúl már határozottan fellázad ellene. A legnagyobb ideges nyugtalanság, szívdobogás, álmat-

lanság a világos jelei, milyen emineus veszély van itt elrejtve, amelynek ezen tapasztalás után tovább magát kitenni bizonyára senki sem lesz bátorasága.

— **T. olvasóinkat** valószínűleg érdekelni fogja, hogy a Mosse Rudolf hirdetői iroda Budapest VII., Károly-körút 9. sz. a. fiók-irodát nyitott, mely világhírű czég az összes bel- és külföldi lapok részére hirdetéseket szolidul és a legjutányosabban közvetít.

— **Rózsaszínű levelek.** Herkules megtisztította Augiás istállóját, György lovag ledöfte a tüzkadó sárkányt, de azért nem szabad kicsinyléssel nyilatkozni K. Adolf hordárról sem, aki igazi amerikai elmésséggel megfejtje a legrémesebb szörnyeteget, a féltékenységre sárgaszemű ördögöt. K. Adolf nem mondható Adonisznak, hisz már jó ötvenes és arczát kancsal szeméig belepji a sárgás, öszes szakáll. Ellenben a piros sapka alatt igen furfangos fő lakozik, amely legutóbb nagyon elmésen segített viselője sanyaru sorsán. Ez az ember-séges hordár ismer a kerületben mindenkit s listát készít magának a környékbeli szép asszonyokról. A férj szerelmesen bucsuzik a menyecske-től s indul lefelé a lépcsőn. Szembe jön vele egy hordár, a kezében finom rózsaszínű borítékba rejtett levelek.

— Itt lakik, kérem, X-né?
— Igen, az az én feleségem. Mit akar tőle? — szól a férj.

— Levelet hoztam neki.
— Átvesszem.
— Pardon, nem lehet, diszkrét dolog. Saját kezébe kell adnom.

— De én férje vagyok!
— Egy világot sem adhatom oda a nagyságos urnak.

A sárgaszemű szörnyeteg már belevágta karmát a férj szívébe, amikor indulattal kérdi:

— Egy világot se? Hát két forintért?
— Isten meitsen!

— Adok ötöt, tizet. Itt a tiz forint.

A hordár ravaszul mosolyog s zsebre gyűri a tizforintost, azután pilátusi ábrázattal odaadja a levelet:

— Nagyságos ur, én mosom a kezemet.

A férj izgatottan bontja föl a rózsaszínű borítékot s hangosan olvassa:

Nagyságos asszonyom!
Londoni és párisi utamból visszatérve, bátorodom ajánlani árúháza legújabb divatcikkeit. Köpenyek, női gallérok, aljak és zubbonyok selyemből, fulardból és atlaszból...

— Hallja maga, gazember! fakad ki a férj, abba-hagyva az olvasást s körülnéz.

A hordár azouban már eltávozott, mert mi köze neki ahhoz, hogy az uraságok olyan kíváncsiak a feleségük leveleire?

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Bor-eladás.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskola **miriszlói szőlőjében f. hó 5-én** és következő napjain leszüretelendő mintegy **60-70 hektoliternyi Rizling, Som, Muskotály, Tramini és vegyes faju bortermés nyilvános szóbeli árverés útján el fog adatni.**

Az árverés a szüret második napján **október 26-án d. e. 10 órákor** fog megtartatni Nagy-Enyeden a főiskola jóságigazgatósági irodájában, hol a részletes feltételek korábban is megtudhatók.

Kikiáltási ár hektoliterenként 30 frt.

Bánatpénz 200 frt.

Nagy-Enyed. 1899. október 10.

A Bethlen-főiskola jog- és jóságigazgatósága.

1955 1-3

2395. szám.

1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Kimpian Jun, Kimpian Anna és Kimpian Juoné Avram Mária végrehajtást szenvedők ellen 140 frt 15 kr s jár. iránti végrehajtás ügyében a monori 122. számú tjkvben foglalt A + I. r. sz. 221, 222, 223/a, 224/a hrsz. 32 frt; a 2. r. 783 hr. sz. 11 frt; a 3. r. 920, 921. hrsz. 22 frt; a 4. r.

1652 hr. sz. 21 frt.; az 5. r. 2018 hr. sz. 57 frt.; a 6. r. 3007. hr. sz. 29 frt.; a 7. r. 3773, 3774. hr. sz. 36 frt.; a 8. r. 3788, 3789. hr. sz. 79 frt.; a 9. r. 4435. hr. sz. 12 frt.; a 10. r. 4479. hr. sz. 11 frt.; és a 11. r. 5542, 5543. hr. számú ingatlanára 102 frt megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1899. évi november hó 8-án d. e. 10 órakor Monora községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság telekkönyvi kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1899. évi szeptember hó 8-án.

Haubensild Károly,
telekkönyvi kiadó.

1952 1-2

Sz. 664—1898.

főisp.

Pályázati hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak mult évi december hó 6-án kelt 116440. számú rendeletével a kormányzatomra bízott vármegye tisztviselőkarának létszámába egy 800 forint évi fizetés és 150 frt évi lakbér illetményvel egybekötött új járási szolgabírói állás rendszerezésére engedélyeztetvén, ezen a folyó évi őszi közgyűlésen szabályszerű választás útján betöl-

tendő **szolgabírói állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és életkorukat, családi állapotukat és az 1883. évi I. cz.-ben előirt minősítésüket igazoló folyamodványukat hozzám **f. évi október hó 25-ig** annál is inkább terjesszék be, mert a később beérkező folyamodványokat figyelembe nem veve dem.

Nagy-Enyeden, 1899. október hó 4-én.

Zeyk Dániel
főispán.

1954 2-3

HIRDET M É N Y.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték (V. Sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — **A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

**A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.
Ötödik sorsjáték.
100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.**

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1899. nov. 16 és 17-én.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1899. decz. 13. és 14-én.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1899. jan. 9. 10. és 11-én.		Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1899. jan. 31. és febr. 1-én.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1899. február 21. és 22-én.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1899. március 14-től április 10-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona 1.000.000 (Egy millió)	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	1 jutalom	600000
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1 á	30000	1 á	30000	1 kor.	400000
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 á	20000	1 á	20000	1 á	200000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 á	15000	1 á	15000	1 á	100000
3 á	2000	3 á	3000	3 á	10000	3 á	10000	3 á	10000	3 á	30000
5 á	1000	5 á	2000	5 á	5000	5 á	5000	5 á	5000	5 á	25000
8 á	500	8 á	1000	8 á	2000	8 á	2000	8 á	2000	8 á	16000
30 á	300	20 á	500	10 á	1000	10 á	1000	10 á	1000	10 á	10000
50 á	100	60 á	300	70 á	500	70 á	500	70 á	500	70 á	35000
2900 á	40	3900 á	80	4900 á	130	3900 á	170	3900 á	200	3900 á	780000
3000 nyer. K.	240000	4000 nyer. K.	477000	5000 nyer. K.	898000	4000 nyer. K.	934000	4000 nyer. K.	1061000	30000 nyeremény és jutalom	9550000

Az I. osztály huzása 1899. november hó 16. és 17-én lesz. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magy. kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi október hó 15-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

1-1 1950

Személyszállító vonatok indulási ideje.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhuzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

Budapest felé:

503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	525 sz. vegy. v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ²³	7 ⁰⁰	2 ¹⁰	6 ¹³	11 ⁰¹

Deés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
7 ²⁵	4 ³⁸

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.	544 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	514 sz. szem. v.
6 ¹¹	8 ⁴⁰	2 ⁰⁵	8 ⁴⁸	11 ¹⁰

Brassóból indul:

Predeál felé:

516 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.
3 ⁵⁵	11 ⁰⁰	2 ¹⁹

Budapest felé:

527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.
5 ⁰⁸	2 ⁴⁵	7 ⁴⁸

K.-Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7713 sz. vegy. v.
8 ³⁵	3 ⁰⁰

Nagy-Váradról indul:

Budapest felé:

501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. sz. sz. t. v.	507 sz. szem. v.
2 ³⁸	8 ⁴³	11 ³²	2 ²²	11 ⁰⁴

Kolozsvár felé:

508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	524 sz. vegy. v.	506 sz. szem. v.	504 sz. gyors v.
2 ⁰⁶	2 ¹⁸	1 ²²	3 ⁵⁸	7 ¹⁴

Csaba felé:

8902 sz. szem. v.	8904 sz. szem. v.	8912 sz. vegy. v.
10 ²⁰	4 ²⁵	7 ³⁰

Gyoma felé:

6212 sz. vegy. v.	6202 sz. szem. v.
5 ⁵⁰	2 ³⁷

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.
12 ²⁴	8 ³⁷	1 ³⁰

Kolozsvár felé:

513 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.
1 ¹⁷	3 ³³	1 ⁵⁵	8 ⁰⁶

Arad felé:

605 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	607 sz. szem. v.	611 sz. vegy. v.
3 ⁴³	3 ³³	2 ⁰⁰	8 ¹¹

Maros-Ludasról indul:

Beszterce felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.	7170 sz. sz. sz. t. v.
4 ⁰⁰	9 ¹⁰	4 ²⁰